

Tıp ve sağlık eğitiminde yeni bir model: Türkiye Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Prof. Dr. M. İ. Safa Kapıcıoğlu



1960 yılında Ankara'da doğdu. Kurtuluş İlkokulu'ndan sonra, Bahçelievler Deneme Lisesi'ni (1977) bitirdi. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olarak (1983) meslek hayatına başladı. Devlet hizmet yükümlülüğünü tamamladıktan sonra aynı fakültede ortopedi ve travmatoloji uzmanı (1990) oldu. Akademik hayatına Selçuk Üniversitesi'nde başladı. 1995'de doçent, 2001'de profesör oldu. Selçuklu Tıp Fakültesi'nin kurucu dekanlığını yaptı. 3 yılı aşkın süreyle Sağlık Bakanlığı Sağlık Eğitimi Genel Müdürü olarak görev yaptı. Halen Tıpta Uzmanlık Kurulu Üyesi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi ve Sağlık Bakanlığı Ankara Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Yöneticisi olan Dr. Kapıcıoğlu, evlidir ve iki çocuk babasıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne Haziran'da (2014) sunulan kanun tasarısında 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununa eklenen bir madde (Ek Madde 157) ile İstanbul'da "Türkiye Sağlık Bilimleri Üniversitesi" adıyla yeni bir devlet üniversitesi kurulması öngörülmüştür. Yeni kurulması planlanan bu üniversite tıp fakültesi, sağlık bilimleri fakültesi ve sağlık bilimleri enstitüsünden oluşmaktadır. Bu üniversitenin yönetimi 2547 sayılı YÖK Kanunu'ndaki organlara ilave olarak bir mütevelli heyeti marifetiyle sağlanacaktır. Bu heyet Sağlık Bakanının başkanlığında sağlık müsteşarı, rektör, Sağlık Bakanının seçeceği bir üye ve YÖK'ün seçeceği bir üyeden oluşmaktadır.

Böylece ilk defa sadece tıp ve sağlık eğitimine odaklanmış tematik bir devlet üniversitesi kurulmuş olacaktır. Kurulma gerekçelerinde yer alan hususlar ise ayrıca önem arz etmektedir. Kanun taslağında öngörüldüğü üzere Sağlık Bakanlığına bağlı mevcut eğitim ve araştırma hastanelerinin alt yapı ve personel imkânları kullanılacağından bu hastanelerde çalışan ve akademik ilerlemelerinin önünde engeller bulunan eğitim kadrolarının akademik unvan ve özlük haklarının iyileştirilmesi, uzmanlık eğitiminin niteliğinin artırılması ve kurulacak şehir hastanelerinin nitelikli

akademik kadro ile desteklenmesi başlıca gerekçelerdendir.

Henüz taslak olmasına rağmen böyle bir üniversite tahayyülü ziyadesiyle heyecan vericidir ve bu yapısal model tıp ve sağlık eğitimi açısından çok önemsediyimi belirtmek isterim. Bugün 1500 civarındaki eğitim görevlisiyle 59 eğitim ve araştırma hastanesi, sağlık eğitiminde ciddi bir potansiyele sahiptir. Türkiye Sağlık Bilimleri Üniversitesi ile bu potansiyel nitelik olarak sıçrama gösterecektir. Öncelikle eğitici kadrolarının akademik olarak değerlendirilmesi başlı başına bir motivasyon kaynağı olacaktır. Ayrıca bu hastaneler sadece tıpta uzmanlık eğitiminde değil hekim ve diğer sağlık personeli eğitimlerinde daha aktif olarak kullanılacaktır. Bunların yanı sıra araştırma alanında da nitelik ve nicelik olarak artış beklenen bir sonuç olacaktır.

Bugün 10'u aşkın devlet tıp fakültesi ile eğitim ve araştırma hastanelerinin ve hatta devlet hastanelerinin afiliasyonu yürütülmektedir. Bu kanunla eğitim ve araştırma hastanelerinin tamamının bir çeşit afiliasyonu söz konusu olacaktır. Bir üniversitenin birden fazla eğitim ve araştırma hastanesi olması ve bunların farklı şehirlerde bulunması eleştirilebilir. Bu durumun yönetim açısından bazı zorlukları beraberinde getireceği aşikârdır. Ancak buradaki yönetim zorluğu hastanelerin

idaresi açısından değil eğitimin yönetimi açısından olacaktır. Çünkü hastanelerin yönetimi zaten yönetici, başhekim ve diğer müdürler marifetiyle sağlanacaktır. Buradaki zorluk, tek bir tıp fakültesi yönetiminin farklı illerde bulunan 59 ayrı eğitim ve araştırma hastanesindeki tıp ve sağlık eğitimini koordine etmesindeki zorluktur. Bütün muhtemel zorluk ve aksaklıkların izalesi veya en aza indirilmesindeki kritik nokta eğitici kadroların çok iyi planlanmasıdır. Bu planlama yapılırken hastane rolleri ve kapasiteleri dikkate alınmalıdır. Kliniklerin sağlık hizmet sunumu ve eğitim açısından gerek duydukları personel kadroları nicelik ve nitelik açısından belirlenmelidir. Olması gerekenden az personel nasıl eğitim ve sağlık hizmet sunumunda aksamalara yol açarsa gerekenden fazla personel planlaması da aynı şekilde aksamalara yol açacaktır. Eğitim ve sağlık hizmet sunumunda norm kadro uygulamasına ait mevzuat bu kanunun yasalaşmasıyla eş zamanlı olarak yürürlüğe sokulmalıdır. Böylesine bir norm kadro çalışmasına mevcut üniversite hastaneleri için de ihtiyaç vardır. Sağlık Bakanlığı eğitim ve araştırma hastaneleri ile üniversite sağlık uygulama ve araştırma merkezleri için yapılacak bir norm kadro çalışması, bu kurumlarda görev alacak tıp fakültesi öğretim üyelerinin yurt genelinde daha dengeli bir şekilde dağılmasına sebep olacak ve özellikle yeni kurulan tıp fakül-



telerinin istikrarlı bir şekilde gelişmesinin önünü açacaktır.

Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu'nun yurt dışında hastane işletme tecrübesi kurulacak olan bu üniversitenin imkânlarıyla birleştiğinde yurt dışında tıp fakültesi ve sağlık bilimleri fakültesi kurma imkânı ve hakkı doğması ise bu tasarının bir diğer önemli yanıdır. Birleşmiş Milletlerin kabul ettiği resmi dillerde de eğitim verme hakkı söz konusudur. Bu durum Türkiye'nin yurt dışı ülkelerde sağlık hizmet sunumu ve sağlık eğitimi alanında üstlenmiş olduğu misyona çok uygun olup 2023 vizyonu için gerekli bir yapı oluşturacaktır.

Bu tasarının en dikkat çekici özelliklerinden biri ise mevcut devlet üniversitelerinde olmayan bir yönetim modelinin kurgulanmış olmasıdır. Bu modelde vakıf üniversitelerinde olduğu gibi rektör ve öğretim üyesi atamalarında yetkili olan bir mütevelli heyeti öngörülmüştür. Mütevelli Heyetin yapısına bakıldığında yönetimde Sağlık Bakanlığı'nın ağırlığı olduğu görülmektedir. Bu durum eleştiriye açık olmakla birlikte vakıf üniversitelerinde işleyen bir sistemin sağlık temalı bir devlet üniversitesinde Sağlık Bakanlığı ağırlığı ile yürütülmesinde bir beis olmadığını düşünüyorum. Bu şekildeki bir modelin devlet üniversiteleri için güzel bir örnek teşkil etmesi söz konusu olabilir. Hâlihazırda devlet üniversitelerindeki rektörlük seçimleri, öğretim üyeleri arasında kalıcı bölünmelere yol açmakta ve üniversite kurumunu işlemez hale getirmektedir. Belki bu model sayesinde üniversitelerdeki rektörlük seçim sisteminden vazgeçilebilir. Devlet üniversitelerinin tamamında rektörlük seçimleri kaldırılarak yönetimde mütevelli heyet tesisi uygun bir gelişme olacaktır. Bu vesileyle hatırlatmak isterim ki 1981 yılında

kabul edilen 2547 Sayılı YÖK Kanununda rektör seçimi yoktu ve rektörler atamaya göreve gelmekteydi. 7 Temmuz 1992 tarihinde 2547 Sayılı Kanunda yapılan bir değişiklikte rektör atama düzeninden vazgeçilerek seçim sistemi getirilmiş ve bunun üzerine o zamanki YÖK Başkanı Prof. Dr. İhsan Doğramacı bu değişikliğin doğru olmadığını düşünerek 10 Temmuz 1992 tarihinde yani kanunun yayımından üç gün sonra başkanlık görevinden istifa etmiştir.

Yine bu tasarı sebebiyle geçmişte kalan buna benzer bir modellemenin akıbetini de hatırlatmak isterim. 9 Nisan 1991 tarihli Resmi Gazetede 3708 numaralı bir kanun yayınlanır ve bu kanunla 2547 sayılı kanuna bir madde eklenir (Ek Madde 19). Bu maddeye göre YÖK'ün olumlu görüşü alınmak suretiyle ve Milli Eğitim Bakanlığının önerisi üzerine uygun görülen üniversitelere Bakanlar Kurulu kararıyla özel statü verilebileceği belirtilmektedir. Ayrıca bu kanuna göre özel statü verilecek üniversitenin 9 kişilik üst yönetim kurulu tarafından yönetilmesi öngörülmüştür. Bu kurulun görev ve yetkileri de 4 Temmuz 1991 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan yönetmelikle belirlenmiştir. Ancak Anayasa Mahkemesi 29 Haziran 1992 gün ve 1992/42 No'lu kararı ile bu yasa iptal etmiş ve gerekçeli karar 31 Mart 1993 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Bu iki model arasında yönetim modellerinde benzerlik olmasına rağmen üniversitenin kuruluşu açısından ciddi farklılık söz konusudur.

Son söz

Türkiye'de ilk tıp fakültesi için inşa edilen ve 1903 yılında açılan Haydarpaşa Yerleşkesinin Türkiye Sağlık Bilimleri Üniversitesi'ne tıp fakültesi olarak tahsisinin de çok anlamlı olduğunu düşünüyorum

Bugün 1500 civarındaki eğitim görevlisiyle 59 eğitim ve araştırma hastanesi, sağlık eğitiminde ciddi bir potansiyele sahiptir. Türkiye Sağlık Bilimleri Üniversitesi ile bu potansiyel nitelik olarak sıçrama gösterecektir. Öncelikle eğitici kadrolarının akademik olarak değerlendirilmesi başlı başına bir motivasyon kaynağı olacaktır Umarım kısır çekişmelere kurban olmadan bu tasarı yasalasır ve örnek bir model olarak ülkemizin sağlık sisteminin gelişmesine katkı sağlar.

ve Yüce Mecliste son hali verildikten sonra bu kanunun en kısa sürede yasalasmasının ülkemiz açısından son derece önemli olduğunu belirtmek istiyorum. Umarım kısır çekişmelere kurban olmadan bu tasarı yasalasır ve örnek bir model olarak ülkemizin sağlık sisteminin gelişmesine katkı sağlar. Bu tasarı ile ilgili hissettiklerimi iki kelimeyle özetlemek gerekirse yazımın içinde belirttiğim gibi "heyecan verici".